

LİMİTED ORTAKLIKLARDA ORTAKLARIN VE MÜDÜRLERİN SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Gökhan AKTEPE* -**

ÖZET

Limited ortaklıklarda ortaklar ve müdürler, bağlılık yükümlülüğünün somut bir görünümü olan sır saklama yükümlülüğüne tâbi tutulmuşlardır. Söz konusu yükümlülük kapsamında ortaklığın en önemli sermayesi ve yatırım aracı olarak nitelendirilebileceğimiz ortaklık sırlarının korunması gerekmektedir. Ortakların ve bilhassa müdürlerin sır saklama yükümlülüğünü ihlal eden davranışlar sergilemeleri, bünyesinde şahıs ortaklıklarına mahsus bazı özellikleri de barındıran bir sermaye ortaklığı olan limited ortaklığın menfaatlerine büyük zararlar verebilmekte ve hatta müşterek amaca ulaşılmasını imkânsız hale getirebilmektedir. Nitekim kanun koyucu da limited ortaklıklarda sır saklama yükümlülüğünü, Türk Ticaret Kanunu'nun 613. maddesinin birinci fıkrasında, emredici mahiyet arz eden bir yükümlülük olarak düzenlemiştir. Ancak korunmakla yükümlü olunan ortaklık sırrı kavramı, bu yükümlülüğün kapsamı ve süresi ile ihlalinin sonuçları hakkında Kanunda açık ve ayrıntılı bir düzenleme bulunmamaktadır. Ülkemizde mevcut ticaret ortaklıkları arasında sayıca en çok limited ortaklık olduğu gözlemlenmektedir. Hal böyleyken, milli ekonomimizin yapı taşlarından biri olan mezkûr ortaklık türüne ilişkin ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne dair hükümleri açıklığa kavuşturabilmek, yalnız akademik literatüre katkı sunmak açısından değil, aynı zamanda uygulayıcılara kolaylık sağlamak adına da son derece mühimdir.

Anahtar Kelimeler: Sır saklama yükümlülüğü, ortaklık sırrı, bilgi alma ve inceleme hakkı.

THE DUTY OF CONFIDENTIALITY OF THE DIRECTORS AND SHAREHOLDERS IN LIMITED COMPANIES

ABSTRACT

Shareholders and directors in limited companies are under the statutory duty of confidentiality as to keeping the secrets of the company. Within the scope of the afore-said liability, the secrets of the company, probably the most significant assets and investment tool for the company, should be protected by all the relevant people. The breach of the duty by the shareholders and particularly directors is likely to dam-

* Bu makale, yazarın "Limited Ortaklıklarda Bağlılık Yükümlülüğü ve Rekabet Yasağı" isimli yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

** Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk, Ticaret Hukuku ABD.

e-posta: gokhan.aktepe@windowslive.com

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 11/08/2017

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 11/09/2017

age the interests of the company, furthermore, it is more likely to make impossible for the company to reach the joint purposes. The rules as to the duty of confidentiality for limited companies are codified as mandatory norms under the Turkish Commercial Code, section 613/I. However, the secrets of the company to be protected, the scope, the duration and the remedies for the breach of the duty are not clear enough and properly detailed within the Code. Given that the limited companies are seen most amongst all the commercial companies in Turkey, the rules as to the duty of confidentiality with which the directors and shareholders must comply should be enlightened and clarified for the sake of not only the academic literature but also in order to ease the stress of the practitioners.

Keywords: *The duty of confidentiality, secrets of the company, information and assessment right.*

GİRİŞ

Ortaklıklarda müşterek amaç, kazanç sağlamayı ve elde edilen kârı paylaşmayı hedefleyen iktisadi bir amaçtır. İktisadi amacı gerçekleştirebilmek için yürütülen ticari faaliyetler, maddi değerlerin yanı sıra ortaklığın sırlarını oluşturan gizli bilgilere de dayanmaktadır. Hatta ortaklık sırları kapsamında gizli tutulması gereken bilgiler, ortaklığın en önemli sermayesi ve yatırım aracı olabilmektedir. Ortaklıklar için büyük önem taşıyan bu bilgiler, günümüz bilgi toplumunda âdeta ortaklığın rekabet gücünü ve piyasadaki değerini belirleyen bir unsur hâline gelmiştir.

Ortaklıklarda iktisadi amaca ulaşma noktasında ortaklık sırlarının ve bu kapsamda gizli tutulması gereken bilgilerin korunması için zaruri önlemlerin alınmış olması son derece önemlidir. Ortaklığın menfaatleri için gizli tutulması gereken bu bilgiler alınan tüm önlemlere rağmen ifşa olursa, sır niteliğini kaybedebilir ve ortaklık menfaatine büyük ve geri dönüşü olmayan zararlara neden olabilir. Zira açıklanan bilgilerin geri alınması kural olarak imkânsızdır. Hâl böyleyken, bu tür bilgilerin haksız bir şekilde öğrenilmesinin veya kullanılmasının önlenmesi gayesiyle ortaklığın aldığı tedbirlerin yanı sıra hukuk düzenince sağlanacak koruma da son derece mühimdir. İşte bu noktada sır kavramının önemine binaen hukuk sistemimizde çeşitli koruma imkânları ihdas edilmiştir. Bunlardan birisi de bu çalışma kapsamında izah edeceğimiz limited ortaklıklarda ortaklar ve müdürler açısından öngörülmuş olan sır saklama yükümlülüğüdür.

Limited ortaklıklarda bağlılık yükümlülüğünün somut bir görünümü olan sır saklama yükümlülüğü, ortaklar açısından TTK m. 613/I hükmünde

düzenlenmiştir. Bu hükümde ortakların, ortaklık sırlarını korumakla yükümlü olduğu ve söz konusu yükümlülüğün ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararı ile kaldırılamayacağı belirtilmiştir. Keza limited ortaklık müdürleri de TTK m. 626/III'ün yollamasıyla TTK m. 613 hükmü çerçevesinde tıpkı ortaklar gibi ortaklık sırlarını korumakla yükümlü olacaklardır. Kaldı ki, Kanunda sır saklama yükümlülüğüne dair özel bir düzenleme sevk edilmemiş olsaydı dahi, ortakların ve müdürlerin bağlılık yükümlülüğünü haiz olduklarından hareketle, ortaklık sırlarını korumakla mükellef olduklarını istidlâl edebilmek mümkün olurdu.

I. SIR KAVRAMI VE UNSURLARI

Sır kelimesi, Arapça kökenli olup, sözlük anlamı itibariyle “*varlığı veya bazı yönleri açığa vurulmak istenmeyen, gizli kalan, gizli tutulan şey; bir amaca ulaşmak için kullanılan, başvuru özel ve gizli yöntem*”¹ manasına gelmektedir. Hukuk sistemimizde sırrın korunmasına çeşitli hükümlerde yer verilmiş olsa da söz konusu düzenlemelerde sır kavramının tanımının yapılmadığı görülmektedir. Doktrinde ise bu kavrama ilişkin çeşitli tanımların yapıldığı müşahede olunmaktadır. *Erem/Altıok/Tandoğan*'a göre sır, “*işitmek, görmek veya sair suretlerle öğrenilen ve maddî varlığa sahip bulunmayan veya mahdut şahıslar tarafından bilinen ve saklı tutulması lazım olan husustur*”² şeklinde tanımlanmaktadır. *Gürbüz Usluel* ise sır kavramını, “*gizli kalması sahibi veya sahiplerine menfaat sağlayan, bu nedenle sahibinin başkaları tarafından öğrenilmesini istemediği, tek bir kişi ya da belli bir topluluğa ait her türlü iş, işlem ya da olaya ilişkin bilgi*” olarak tarif etmektedir³.

Tanımı hangi açıdan yapılırsa yapılsın sır kavramının unsurları incelenecek olursa, başlıca ve en önemli unsurun gizli bilgi olduğu görülmektedir. Gizli bilgi unsuru, sırrın konusu olan bilginin, sır sahibi haricinde kimse tarafından bilinmemesi veya az sayıda kimse tarafından bilinmesini ifade eder⁴. Somut her durumda, gizli bilgiyi öğrenen kişi sayısı değişebileceğinden, bilgi-

¹ Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, X. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları: 549, Ankara, 2005, s. 1756.

² Faruk EREM / Akın ALTIOK / Haluk TANDOĞAN, **Bankalar Kanunu Şerhi**, VI. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1975, s. 333.

³ Aslı E. GÜRBÜZ USLUEL, **Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticarî Sırrın Korunması**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, s.7.

⁴ Bir bilginin gizli bilgi olması için cisimleşmesi gerekmeyip, düşünce ve fikirlerin dahi korunması gerekli bilgiler olarak nitelendirilmesi mümkündür. GÜRBÜZ USLUEL, s.7.

nin gizli olarak nitelenebilmesi için nispi sır olması yeterlidir⁵. Diğer bir ifade ile gizli bilginin mutlak sır niteliğinde olması gerekmemektedir.

Sır konu olan bilgi, hukuka uygun bir şekilde ve kolaylıkla elde edilebiliyorsa bu bilginin gizli olmadığı kabul edilmelidir⁶. Şayet bir bilgi daha önce kamuoyuna açıklanmışsa, genel bir bilgi olarak nitelenebiliyorsa, kamusal nitelikte bir bilgiyse⁷, üçüncü kişiler tarafından biliniyorsa veya internet gibi kaynaklardan kolayca elde edilebiliyorsa gizlilik unsurunun eksik olması nedeniyle artık bu bilgiler objektif olarak sır niteliği taşımayacaktır⁸. Ancak belirtilmelidir ki, asılsız söylentiler sırrın gizlilik unsurunun kaybolmasına neden olmayacaktır.

Sırrın unsurlarından ikincisi ise sır sahibinin sırrın saklanması yönünde subjektif bir iradesinin bulunmasıdır⁹. Söz konusu irade açık ya da zımni¹⁰ olabilir. Somut olayda sırrın saklanması noktasında sır sahibinin iradesinin varlığını tespit etmek oldukça zordur. Bu yüzden gizli tutma iradesi her somut olayın özelliklerine göre tespit edilmelidir¹¹.

Diğer bir unsur ise sırrın konusu olan bilginin gizli kalmasının sahibine haklı bir menfaat sağlıyor olmasıdır¹². Söz konusu menfaat, ekonomik bir

⁵ GÜRBÜZ USLUEL, s. 7; Zühtü AYTAÇ, “Anonim Ortaklıkta Denetçilerin Sır Saklama Yükümlülüğü”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. X, Sa. 1, s. 184.

⁶ Mehmet Emin BİLGE, **Ticari Sırların Korunması**, II. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2005, s. 19 (Ticari Sır).

⁷ Bir bilginin genel bilgi veya kamusal nitelikte açık bir bilgi olup olmadığının saptanmasında, söz konusu iş kolunda geçerli olan örf ve âdetin esas alınacağı doktrinde ve bazı yargı kararlarında ifade edilmiştir. Ancak, BİLGE’ye göre, söz konusu tespitin yapılmasında sadece örf ve adet yeterli olmaz. Örf ve adet, gizliliğin tespitinde dikkat edilmesi gereken bir ispat vasıtası teşkil edebilir. BİLGE, Ticari Sır, s. 21.

⁸ BİLGE, Ticari Sır, s. 20 vd.

⁹ GÜRBÜZ USLUEL, s. 9; BİLGE, Ticari Sır, s. 26; M. Fatih UŞAN, **İş Hukukunda İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasağı)**, I. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 33; Arzu ARSLAN ERTÜRK, **Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu**, I. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 291; AYTAÇ, s. 184; Arslan KAYA, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı**, I. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 2001, s. 263 vd.

¹⁰ Zımni sır tutma iradesinin varlığının değerlendirilmesinde, sır sahibi tarafından alınan önlemler, sır tutma iradesinin tespitinde bir ipucu oluşturacaktır. Ayrıca, sır sahibinin haklı iktisadi bir menfaatinin bulunup bulunmaması da sırrın varlığına karar verilmesinde önemlidir. BİLGE, Ticari Sır, s. 26 vd.

¹¹ GÜRBÜZ USLUEL, s. 10.

¹² BİLGE, Ticari Sır, s. 30; UŞAN, s. 36; GÜRBÜZ USLUEL, s. 10 vd.; ARSLAN ERTÜRK, s. 292.

menfaat olabileceği gibi manevi bir menfaat de olabilir. Somut olay açısından bu menfaatin varlığının tespitinde, sır niteliğindeki bilginin haksız bir şekilde kullanılması suretiyle meydana gelen zararın yanı sıra, zarar görme tehlikesinin mevcudiyetinin de değerlendirilmesi gereklidir. Ayrıca belirtilmelidir ki, tespit yapılmasında sırrın sahibinin sır niteliğindeki bilgi sayesinde rakiplerine karşı sağladığı üstünlük son derece önemlidir¹³.

Sırrın unsurlarında haklı menfaat kavramı değerlendirilirken korunan menfaatin, hukuka ve ahlaka uygun olması gereklidir. Bu noktada, meşru olmayan, konusu suç teşkil eden veya kanuna aykırı olan menfaatler korunmayacaktır¹⁴.

Sırrın son unsuru ise gerçekliktir. Henüz gerçekleşmemiş bir olayın veya gerçek olmayan hayali bir durumun ya da olduğundan farklı gösterilen bir olgunun sır olarak nitelendirilmesi mümkün değildir¹⁵. Aynı şekilde, dedikodu mahiyetindeki hususlar da sır olarak kabul edilmemelidir.

II. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Limited ortaklıkta ortaklar ve müdürler, ortaklık sırlarını saklama yükümlülüğüne tabi tutulmuştur. Ancak ortaklık sırlarını saklama yükümlülüğü sadece bu kişilerle sınırlı değildir. Bunların yanı sıra denetçiler veya ortaklık çalışanlarının da sır saklama yükümlülükleri bulunmaktadır. Çalışmamız kapsamında limited ortaklıkta sır saklama yükümlülüğünü limited ortaklığın ortakları ve müdürleri ile sınırlandırmış bulunmaktayız.

A. Kanuni Düzenleme

Limited ortaklıklarda ortakların sır saklama yükümlülüğü, “Bağlılık yükümlülüğü ve rekabet yasağı” kenar başlıklı TTK m. 613/I hükmünde özel olarak düzenlenmiş bir yükümlülüktür. Söz konusu hükümde sır saklama yükümlülüğü, “*Ortaklar, şirket sırlarını korumakla yükümlüdür. Bu yükümlülük şirket sözleşmesi veya genel kurul kararıyla kaldırılamaz*” şekilde öngörülmüştür. Anılan hükmün gerekçesinde ise, kişisel özelliklerin güçlü olduğu ortaklıklarda sır saklama mükellefiyetinin, önde gelen ve vazgeçilmez nitelikte bir bağlılık yükümlülüğü olduğu ve ortaklık sırrı kavramının doktrin ve mah-

¹³ GÜRBÜZ USLUEL, s. 11.

¹⁴ UŞAN, s. 36.

¹⁵ GÜRBÜZ USLUEL, s. 12.

keme kararlarınca belirleneceği ifade edilmiştir¹⁶.

Limited ortaklıklarda müdürler ise, “Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı” kenar başlıklı TTK m. 626/III hükmünde “*Müdürler de ortaklar için öngörülmüş bulunan bağlılık borcuna tabidir.*” şeklinde yapılan atıf dolayısıyla ortaklık sırlarını saklamakla yükümlü tutulmuşlardır. Ancak sahip oldukları haklar ve yetkiler gereği müdürler, ortaklık sırlarına ortaklara nispeten daha fazla vakıf olacaklarından, müdürler açısından sır saklama yükümlülüğünün ortaklara oranla daha geniş olacağı da aşikârdır¹⁷.

B. Sır Saklama Yükümlülüğüne İlişkin Kuralın Emredici Niteliği

Ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümlülüğü, TTK m. 613/I hükümünden açıkça anlaşılacağı üzere emredici mahiyet arz eden bir yükümlülüktür. Söz konusu hükme göre, sır saklama yükümlülüğünün ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararı ile kaldırılması mümkün değildir. Ortaklık sözleşmesine konulacak bir hükümle veya genel kurul kararıyla yapılacak aksi yönde bir düzenleme, kanunun emredici hükümlerine aykırı olacağından batıl adeddilecektir.

C. Ortaklık Sırrı Kavramı

Sırların konularına göre bir sınıflandırma yapıldığında, bu sınıflandırmaya; meslek sırrı, ticari sır, müşteri sırrı, banka sırrı, devlet sırrı, askerî sır, iş sırrı, ortaklık sırrı, fabrika sırrı örnek olarak verilebilir¹⁸. Söz konusu sınıflandırmaya daha pek çok sır türünün eklenmesi mümkündür. Ancak, bu sır türlerinin arasındaki farklılığı açıklayacak ve aralarındaki nüansı kolayca belirleyecek bir kıstas bulunmamaktadır. Hatta kimi zaman aynı durumları karşılamak için benzer kavramlar kullanılabilir¹⁹. Bu durumun sonucu olarak da doktrinde kavramsal tartışmaların yaşandığını görülmektedir.

Konularına göre yapılan tasnifte sır türlerinden biri olan ortaklık sırrı kavramının tanımı, TTK hükümlerinde yer almamaktadır. Kanun koyucu, sır kavramı sürekli değişiklik göstereceğinden söz konusu kavramı TTK’da tanımlamaktan kaçınmıştır. Kanunda sır kavramıyla ilgili hükümlerin gerekçesinde,

¹⁶ Bkz. TTK Madde Gereççeleri, m. 613/I.

¹⁷ Ali Haydar YILDIRIM, **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu**, I. Baskı, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008, s. 69 (Limited Ortaklık Müdürü).

¹⁸ GÜRBÜZ USLUEL, s. 12; AYTAÇ, s. 185.

¹⁹ BİLGE, Ticari Sır, s. 33.

ortaklık sırrı kavramının belirlenmesinin, doktrine ve yargı kararlarına bırakılacağı ifade edilmiştir²⁰. Bununla birlikte “Bilgi alma ve inceleme hakkı” kenar başlıklı TTK m. 437’nin gerekçesinde ortaklık sırrı kavramının tanımlanmasında rakip bir ortaklığın bilmediği, öğrenmemesi gereken, ortaklık zararına kullanabileceği, elde etmek için çalıştığı, peşinde olabileceği bilgi ölçüsünün kabul edilebileceği; rakiplerin ulaşabileceği, çeşitli kaynaklar aracılığı ile elde edebileceği, verileri ve bilgileri kullanarak yorumlama veya değerlendirme yoluyla çıkarabileceği bilgilerin sır olmayacağı belirtilmiştir²¹.

Ortaklık sırrı kavramı, içerik anlamı itibariyle ve genel bir ifadeyle korunması gereken ortaklık menfaatine karşılık gelen bir kavramdır²². İsviçre Federal Mahkemesi verdiği bir kararında ortaklık sırrı kavramını, “*ortaklığın meşru menfaatlerinin ifşa edilmemesinin gerektirdiği ekonomik hayata ilişkin tüm veriler*” şeklinde izah etmeye çalışmıştır²³. Alman Federal Mahkemesi de bir kararında “*işletmeyle ilgili, sınırlı bir çevre tarafından bilinen, başkaları tarafından kolaylıkla öğrenilemeyecek, gizli tutulmasında şirketin haklı bir menfaati bulunan ve şirketçe gizli tutulması arzu edilen iktisadî yaşama ait olgular*” olarak ortaklık sırrı kavramını tarif etmiştir²⁴. Gerçek kişilerde olduğu gibi ortaklıklar için de kişi özgürlüğü bağlamında değerlendirilebilecek bir iktisadi özgürlüğü ve gizlilik sahasını içine alan bu tanımlar, hukukumuzda da dayanağını esasen kişiliğin korunmasını düzenleyen TMK m. 23 vd. hükümlerinde bulmaktadır²⁵.

Ortaklık sırrı kapsamındaki bilgilerin öncelikle sır ilişkine yukarıda izah ettiğimiz unsurları taşıması gereklidir. Bu noktada herkesçe bilinen veya gerçek olmayan ya da hukuka uygun bir şekilde kolaylıkla elde edilebilen yahut ortaklığın haklı bir menfaatinin olmadığı bilgiler ortaklık sırrı olarak değerlendirilmemelidir. Rakiplerine karşı ortaklığa haklı bir menfaat sağlayan, öğrenilmesi durumunda ortaklığın zararına kullanılacak olan ve ortaklığın gizli kalması için önlem almış olduğu bilgiler ortaklık sırrı kapsamındaki bilgilerdir. Burada hangi bilginin ortaklık sırrı niteliğinde olduğunun tespiti

²⁰ Bkz. TTK Madde Gerekçeleri, m. 613, m. 437.

²¹ Bkz. TTK Madde Gerekçeleri, m. 437.

²² KAYA, s. 266.

²³ BGE 82 II 222 (KAYA, s. 266’dan naklen).

²⁴ BGH, GRUR 1955, s. 424 vd.; GRUR 1931, s. 40, 43 (Rauf KARASU, “İdare Yetkisi Olmayan Ortağın Rekabet Yasası”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. XXII, Sa. 3, s.153’den naklen).

²⁵ KAYA, s. 264; GÜRBÜZ USLU, s. 52.

yapılırken özellikle bu bilginin ileride ortaklığın menfaati üzerinde yaratacağı etki ve sonuçlar esas alınmalıdır²⁶. Misal olarak, ortaklığın ticari faaliyetlerine yönelik müşteri portföyü ile pazarlama bilgileri, ortaklık menfaatleri açısından son derece önemli kabul edilebilecek bilgilerdir ve bu tarz bilgilerin bilhassa rakipler tarafından öğrenilmesi, ortaklığın ekonomik geleceğini tehlikeye düşürecek niteliktedir.

Doktrinde, gizli tutulmalarında korunmaya layık bir menfaat bulunan ve iktisadi yaşama ait bütün olguların, ortaklığın ticari işlemlerine, mali durumuna ve teknik üretimine dair bilgilerin ortaklık sırrını oluşturduğu ifade edilmektedir²⁷. İncelenmesine müsaade edilen defter ve vesikalardan öğrenilecek bilgiler dışında, ortaklığın mal ve üretim usulleri, yatırım planları, finans tekniği, proje ve programları, müşteri çevresi, ortaklığın borsa değerini etkileyebilecek bilgiler ve ticari sözleşmelere ilişkin bilgiler ortaklık sırrına örnek olarak gösterilmektedir²⁸. Ancak söz konusu örneklerin ortaklık sırrı kapsamında olup olmadığı, her somut olayda ayrıca değerlendirilmeli ve bu değerlendirme yapılırken ortaklığın menfaatleri esas alınmalıdır.

Tekinalp, bilgi alma ve inceleme hakkının tamamen ortadan kaldırılmasına yol açacak bir şekilde ortaklık sırrı kavramına geniş bir anlam verilmemesi gerektiğini belirtmektedir²⁹. Gerçekten de kavramın geniş yorumlanması, vazgeçilemez ve bireysel bir hak olan ve kullanılmasında zaten birçok engelle karşılaşılan bilgi alma ve inceleme hakkını, bilhassa ortaklar açısından tamamen kullanılamaz hâle getirecektir. Dolayısıyla ortaklık sırrı nedeniyle bilgi ve defterleri inceleme izninin verilmemesinde aşırıya kaçılmamalıdır. Şayet istenilen bilgi veya defter inceleme izninin ortaklık sırrı olduğu müdürler tarafından ileri sürülüyorsa, bilgi veya defter inceleme izni dolayısıyla ortaklık menfaatinin zarar göreceğinin kuvvetle muhtemel olduğu açık bir şekilde ortaya koyulmalıdır³⁰.

²⁶ Özge AYAN, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları**, I. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 169.

²⁷ N. Füsün NOMER, **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü**, I. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1999, s. 93; KAYA, s. 269.

²⁸ Ünal TEKİNALP (Reha POROY / Ersin ÇAMOĞLU), **Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku**, Güncelleştirilmiş 11. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009, N. 1015 (Ortaklıklar ve Kooperatifler); NOMER, s. 93; KAYA, s. 269.

²⁹ TEKİNALP (Poroy / Çamoğlu), **Ortaklıklar ve Kooperatifler**, N. 1015.

³⁰ KAYA, s. 269 vd.

D. Ortakların Sır Saklama Yükümlülüğünün Kapsamı

Ortakların limited ortaklığa sadakatini ifade eden sır saklama yükümlülüğü, vazgeçilmez nitelikte bir bağlılık yükümlülüğüdür. Bu nedenle kanun koyucu, TTK'nın 613. maddesinde bu yükümlülüğü emredici bir şekilde düzenlemiştir.

Bir sermaye ortaklığı olan limited ortaklık, bünyesinde şahıs ortaklıklarına yaklaştıran bazı özellikleri barındırır da, bu ortaklık türündeki her ortağın ortaklık için gizli ve önemli olan ortaklık sırlarının tamamına vâkıf olması esasen mümkün görünmemektedir. Zira söz konusu sırlara vâkıf olmak için tek başına ortak olmak yeterli olmayacaktır. Bu bilgilere ulaşma imkânına normal şartlar altında ortaklığın müdürleri, ticari temsilciler gibi yönetici kadrosu ve ortaklık çalışanları sahiptir. Müdürler ve diğer kişiler de zaten ortaklık ile aralarında var olan vekâlet veya hizmet sözleşmesi olarak nitelendirilebilecek bir hukuki ilişkiden ötürü bağlılık yükümlülüğüne ve dolayısıyla sır saklama yükümlülüğüne tâbi tutulmuşlardır³¹.

Her ne kadar ortaklık sırlarını öğrenmek için ortak olmak tek başına yeterli olmasa da günümüzde limited ortaklıkların genellikle, anonim ortaklık pay sahiplerine nispeten aralarında güven unsurunun daha yoğun olan ve birbirini az çok tanıyan üç veya dört ortaktan oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda, ortaklığın yönetim ve temsilinde bulunmayan ortağın dahi ortaklık sırrı kapsamındaki bilgilerin bir kısmını çeşitli şekillerde öğrenebilmesi ihtimal dâhilindedir. Misal olarak; ortakların genel kurul toplantılarında öğrendikleri bilgiler, müdürlerin veya limited ortaklık çalışanlarının sehven veya kasten sır saklama yükümlülüklerine aykırı bir şekilde açıkladıkları bilgiler, mevcut durumda müdür olmasalar bile müdür olunan dönemde edinilen bilgiler ortaklık sırrı niteliğinde bilgiler olabilir ve bu bilgilerin ortak tarafından ortaklığın menfaatine aykırı bir şekilde kullanılabilmesi tehlikesi her zaman mevcuttur. Ayrıca ortaklığın yönetiminde olmasa bile sermaye payı itibarıyla çoğunluğu oluşturan ortağın, müdürlerin azli veya seçilmesi noktasında genel kurulda belirleyici konumda olması nedeniyle müdürlerden, diğer ortakların öğrenmesine imkân bulunmayan bilgileri baskı kurarak öğrenmesi ve bunları haksız bir şekilde kendi menfaatine kullanması her zaman söz konusu olabilmektedir.

Nihayetinde limited ortaklıkta ortaklar bu sıfatları dolayısıyla herhangi bir şekilde ortaklık sırlarına vâkıf olmuşlarsa, öğrendikleri bu bilgileri koru-

³¹ NOMER, s. 99.

makla yükümlüdürler. Dolayısıyla ortaklık sınırlarına dair elde ettikleri bilgileri, ortaklığın menfaatlerine aykırı bir şekilde üçüncü kişilerle, diğer ortaklarla ve hatta gerektiği takdirde müdürle dahi paylaşmamalıdır. Bu çerçevede özellikle ortaklık sırrı teşkil eden belgeler, ortakların eline geçmişse, ortakken veya ortaklıktan ayrıldıktan sonra özenle saklanılmalıdır. Şayet söz konusu belgeler, bilhassa üçüncü kişilere incelettiriliyorsa veya bu kişilere veriliyorsa, sır saklama yükümlülüğü ihlal edilmiş olacaktır. Ancak bazı kanunlardaki özel düzenlemeler gereğince ortaklık sırrı niteliğindeki bilgilerin yetkili makamlara açıklanması şart kılınmışsa, burada yapılacak açıklama dolayısıyla ortağın sır saklama yükümlülüğüne aykırı davrandığından bahsetmek söz konusu olmayacaktır³².

Ayrıca sır saklama yükümlülüğü kapsamında ortaklar, ortaklık sınırlarını, ortaklığın menfaatlerini zedeleyecek bir şekilde, bilhassa kendi menfaatleri doğrultusunda ve ortaklığın amacına zarar verecek nitelikteki işlemlerde kullanmamalıdır (TTK m. 613/II). Bu durum bağlılık yükümlülüğünün bir gereğidir. Aksi bir tutumun sergilenmesi, ortaklar arasındaki güven ilişkisini sona erdirebileceğinden ve yükümlülüğü ihlâl eden ortağın dışındaki diğer ortaklar açısından ortaklık sözleşmesi kapsamındaki ilişkinin sürdürülmesini beklenemez hâle getirebileceğinden ortaklığın haklı nedenle feshedilmesine dahi sebep olabilir.

E. Müdürlerin Sır Saklama Yükümlülüğünün Kapsamı

Limited ortaklıkta müdürler ortaklığın idaresi ve temsili görevini yerini getirirken ortaklıkla ilgili birçok bilgi edinmektedirler. Bu bilgilerin çoğu ortaklık sırrı niteliğindedir ve ortaklık menfaati açısından son derece önemli ve özellikle ortaklığa rakip işletmeler veya ortaklıklar tarafından öğrenilmemesi gereken bilgilerdir. Söz konusu bilgilere müdürlerin erişebilmesi icra ettikleri vazifenin bir gereğidir ve görevlerini layıkıyla yerine getirebilmeleri için bir bakıma elzemdir. Hatta meseleyi bir adım daha ileriye taşıyacak olursak ağır ve kapsamlı bir sorumluluğun gereği olarak müdürlerin, ortaklığın işleyişi ile ilgili sürekli bilgi alması beklenebilmektedir. Hâl böyle iken, müdürlerin edindikleri bu bilgileri saklaması ortaklığın haklı menfaatleri açısından son

³² Vergi Usul Kanunu 148. Maddesinin birinci fıkrası uyarınca, kamu idare ve müesseseleri, mükellefler veya mükelleflerle muamelede bulunan diğer gerçek ve tüzel kişiler, Maliye Bakanlığı'nın veya vergi incelemesi yapmaya yetkili olanların isteyecekleri bilgileri vermeye mecburdurlar.

İcra ve İflas Kanunu m. 367 hükmüne göre, İcra veya İflas dairelerinin borçlunun mevcuduna dair isteyeceği bütün malumatı hakiki ve hükmi her şahıs derhal vermeğe ve talep halinde mevcudu bu dairelere teslim mecburdur.

derece önem taşımaktadır. Özellikle ortaklık sırlarını öğrenebilmeleri noktasında müdürlere tanınmış olan bilgi alma ve inceleme hakkı göz önünde bulundurulduğunda müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne tâbi olması limited ortaklıklar için bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Kaldı ki, kanunda bu yönde bir düzenleme bulunmamış olsaydı dahi, müdürlerin bağlılık yükümlülüğünün bir gereği olarak ortaklık sırlarını korumak zorunda oldukları ifade edilebilecektir.

Daha önce de ifade edildiği üzere, müdürler de ortaklar gibi ortaklık sırlarını saklamakla yükümlü tutulmuşlardır. Ortaklar için TTK m. 613/I hükmünde öngörülen sır saklama yükümlülüğünün emredici niteliği, müdürler için de söz konusu olacaktır. Her ne kadar müdürlerin sır saklama yükümlülüğünün kanuni dayanağını TTK m. 626/III'de yapılan yollamayla ortakların sır saklama yükümlülüğüne ilişkin TTK m. 613/I hükmü oluştursa da müdürler sıfatları gereği ortaklık sırrı niteliğindeki bilgilere daha fazla vâkıf olduklarından onların sır saklama yükümlülüğü ortaklara nispeten daha geniş olacaktır.

Müdürler sır saklama yükümlülüğü kapsamında, gerek görevini icra ederken gerekse de başka şekilde öğrendiği ortaklığa ilişkin gizli bilgileri ortaklık menfaatlerine aykırı bir şekilde açıklamamalıdır. Aksi durumda, ortaklık sırlarına vâkıf olan müdürlerin, gizli tutulması gereken bilgileri ortaklık alacaklılarıyla, üçüncü kişilerle ve hatta (özellikle ortaklıkla rekabet hâlinde olan) ortaklarla paylaşması durumunda ortaklık menfaatleri büyük ve geri dönüşü olmayacak şekilde zarar görebilir. Bu nedenle müdürler, sır saklama yükümlülüğü kapsamında ortaklık sırlarını saklamalı ve bunların korunması için gerekli önlemleri almalıdırlar.

Ayrıca sır saklama yükümlülüğü kapsamında müdürler, sır teşkil eden ortaklığa ait belgeleri özenle muhafaza etmelidirler. Bu belgeler üçüncü kişilerin erişemeyeceği bir şekilde saklanmalıdır. Müdürlerin bu hususta gerekli özeni göstermemesi, sır saklama yükümlülüğünün ihlaline sebep olabilecektir. Bununla birlikte müdürler, görev sürelerinin sona ermesi veya azledilmeleri gibi durumlarda söz konusu belgeleri ortaklığa iade etmelidirler³³.

III. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ İLE BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI ARASINDAKİ İLİŞKİ

A. Genel Olarak Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı

Günümüz bilgi toplumunun gereklerine uygun bir şekilde şeffaflığın ve etkin bir denetimin sağlanması ile özellikle ortakların bireysel haklarının

³³ AYAN, s. 170 vd.

güçlendirilmesi gayesiyle³⁴ gerek ortakların gerekse de müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkı kanunda açıkça ve kapsamlı bir şekilde düzenlenmiştir. Limited ortaklıkta ortakların bilgi alma ve inceleme hakkı TTK m. 614 hükmünde öngörülmüştür. Müdürler ise söz konusu hakkı, TTK m. 644/I-c affı gereğince, kıyas yoluyla uygulanmak suretiyle anonim ortaklıklarda yönetim kurulunun bilgi alma ve inceleme hakkını düzenleyen TTK m. 392 hükmü çerçevesinde kullanabilmektedirler.

Bilgi alma ve inceleme hakkı, ortaklığın tüm işleri ve hesapları hakkında bilinmeyen meselelerin aydınlatılmasını amaçlayan, bireysel, vazgeçilemez ve bağımsız nitelikte bir haktır. Bireysel bir hak olduğundan kullanımı için azlık veya çoğunluk oluşturmak ya da belirli bir sermaye oranına ulaşmak gibi şartlar aranmamaktadır. Bu hakkın vazgeçilemez hak karakterinde olması ise sınırlandırılmasında veya tamamen kaldırılmasında hakkı kullananın iradesinin rol oynamadığı, ileriye dönük ve genel olarak haktan feragatin mümkün olmadığı, kanunen tanınan ve korunan bir hak olduğunu göstermektedir³⁵. Ayrıca kullanılması oy kullanma gibi diğer haklarla ilişkili ve onlara tâbi olmadığından bağımsız bir niteliktedir³⁶. Bilgi alma ve inceleme hakkının müktesep bir hak olup olmadığı noktasında ise doktrinde tartışma bulunmaktadır³⁷. Kanaatimizce, müktesep hakların, hak sahibinin rızası alınarak sınırlandırılabilmesi, kullanılmalarının şarta bağlanabilmesi ve içerik olarak zayıflatılabilmesi mümkün olduğundan³⁸, bilgi alma ve inceleme hakkı müktesep hak niteliğinde değildir³⁹.

³⁴ Ersin ÇAMOĞLU, “Limited Ortağın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılması ve Sınırları”, **Prof. Dr. Hamdi YASAMAN’a Armağan**, II. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 145 (Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı).

³⁵ TEKİNALP (Poroy / Çamoğlu), Ortaklıklar ve Kooperatifler, N. 870c; Ozan CAN, **Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı**, I. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015, s. 38 vd., KAYA, s. 76 vd.; Rauf KARASU, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. XXIII, Sa. 2, s. 78 (Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı).

³⁶ CAN, s. 41; Mehmet Emin BİLGE, “Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Hakkı”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. IX, Sa. 1-2, s. 434 (Ltd. Bilgi Alma); KAYA, s. 76 vd.; KARASU, Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, s. 78.

³⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. KAYA, s. 72 vd; CAN, s. 40 vd.; BİLGE, Ltd. Bilgi Alma, s. 435.

³⁸ TEKİNALP (Poroy / Çamoğlu), Ortaklıklar ve Kooperatifler, N. 866; CAN, s. 41.

³⁹ Aynı yönde görüş için bkz. CAN, s. 41. Farklı gerekçelerle aynı yönde görüş için bkz. BİLGE, Ltd. Bilgi Alma, s. 435. Karşı yönde görüş için bkz. Şükrü YILDIZ, **Limited Şirketler Hukuku**, I. Baskı, Arıkan Basım Yayımları, İstanbul, 2007, s. 177 vd.

Bilgi alma ve inceleme hakkının konusunu, ortaklığın tüm işleri ve hesapları oluşturmaktadır. Bu kapsamda ortak veya müdür söz konusu hakkı kullanırken soru sorabilir; ticari defter ve yazışmaları inceleyebilir veya talep reddedilirse talep edilen bilgileri mahkeme yoluyla elde edebilir. Bilançoya yazılan iş ve işlemlerin dışında ortaklığın genel iktisadi durumu, ortaklığın yönetimi, kâr ve payların durumu, geleceğe ilişkin planlara dair bilgiler bu çerçevede edinilebilecektir⁴⁰. Diğer bir ifade ile sadece bilançoya yansımış meselelerde değil, ortağın veya müdürün şüpheli gördüğü noktalarda da bu hak kullanılabilir. Ancak ortaklar için bilgi alma ve inceleme hakkı kapsamında edinilecek bilgilerin sınırını, özellikle ortaklık sırları oluşturacaktır. Ortaklık sırrı niteliğindeki bilgilerin ortaklığın zararına kullanılabilmesi tehlikesi her zaman mevcuttur ve ortaklık amacının gerçekleştirilebilmesi için ortaklığın bu konudaki haklı menfaatlerinin korunması gereklidir.

B. Verilecek Bilgi ve İnceleme İzininin Sır Saklama Yükümlülüğü Açısından Değerlendirilmesi

1. Ortaklar Açısından

Ortağın, ortaklık sırlarını ve dolayısıyla ortaklığın menfaati ile yakından ilgili olan gizli tutulması gerekli bilgileri öğrenebilme ihtimalinin bulunduğu en somut hâllerden biri ortak tarafından bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması durumunda ortaya çıkmaktadır. TTK m. 614/I hükmü uyarınca limited ortaklıkta her ortağın müdürlerden, ortaklığın bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi alma ve belirli konularda inceleme yapmayı isteme hakkı bulunmaktadır. Anılan hükmün açık ifadesinden de anlaşıldığı üzere, bilgi alma ve inceleme hakkı, münferit olarak her ortağa tanınmıştır ve bireysel bir haktır. Dolayısıyla bu hak, ortaklık sıfatının kazanılması ile başlamakta⁴¹ ve ortaklık sıfatı devam ettiği sürece kullanılabilir. Payın devredildiği veya alacaklılarca haczedildiği durumlarda söz konusu hakkın kullanılması mümkün değildir⁴². Ortaklıktan ayrılan ortağın ise çıkma veya çıkarılmanın

⁴⁰ BİLGE, Ltd. Bilgi Alma, s. 440.

⁴¹ Devir vaadinden sonra payı devraldığında nasıl bir limited ortaklıkla karşı karşıya kalacağına yönelik haklı gerekçelerle müstakbel ortağa bilgi alma ve inceleme hakkının tanınması gerektiği savunabilir. Ancak müstakbel ortağın, payı devralıp devralmayacağı kesin olmaması ve ortaklığa ilişkin edineceği bilgilerin ortaklık menfaatlerine sakıncalarını göz önünde bulundurulduğunda; ayrıca, hükmün amacı ve lafzi buna izin vermediğinden müstakbel ortağa söz konusu hakkı tanımak mümkün değildir. CAN, s. 52.

⁴² ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 150; KARASU, Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, s. 78.

hukuken kesinleştiği tarihe kadar söz konusu hakkı kullanabileceği kabul edilmiştir⁴³. Ayrıca esas sermaye payı üzerinde intifa hakkı bulunması hâlinde mezkûr pay TTK m. 600/III hükmü uyarınca intifa hakkı sahibi tarafından temsil edileceğinden, bu kapsamda intifa hakkı sahibinin, her ne kadar ortaklık sıfatı bulunmasa da, bilgi alma hakkına sahip olduğu savunulmaktadır⁴⁴.

Ortağın bilgi alma ve inceleme hakkı, ona ortaklık ile ilgili bütün bilgilere erişme ve inceleme yapma izni vermemektedir. Bu noktada ortağın bilgi alma ve inceleme hakkının sınırını, ortaklık sırları ve hakkın kötüye kullanılması yasağı oluşturmaktadır. Bu nedenle, müdürlere TTK m. 614/II hükmünde ortağın bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılmasına ilişkin talebi reddetme imkânı sağlanmıştır. TTK m. 614/II hükmüne göre müdürler, ortağın, elde ettiği bilgileri ortaklığın zararına olacak şekilde kullanması tehlikesinin bulunması durumunda, bilgi alınmasını ve incelemeyi gerekli ölçüde engelleyebilmektedir⁴⁵. Şayet müdür, ortaklık menfaatleri açısından saklamakla yükümlü olduğu bir bilgiyi ortaklarla paylaşırsa sır saklama yükümlülüğünü ihlâl etmiş olacaktır. Ayrıca hükümden hareketle kanun koyucunun bu konuda getirmek istediği sınırın, ortaklık sırrını aşan bir sınır olduğu aşikârdır⁴⁶. Zira ortak tarafından talep edilen bilgi, ortaklık sırrı kavramı içerisinde değerlendirilmese bile, ortaklık zararına kullanılabilir bir bilgi olabilir ve müdürler bu

⁴³ ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 150.

⁴⁴ Payın temsili, onun en uygun koşullarda temsilini gerektirdiği ve oy hakkının intifa hakkı sahibinde olduğu göz önünde bulundurulduğunda, oy hakkına bağlı olmasa da bilgi alma ve inceleme hakkının oy hakkının doğal bir uzantısı olmasından ötürü söz konusu hakkı intifa hakkı sahibine de tanımak yerinde olacaktır. Gündem maddesine ilişkin kullanacağı oyda, o maddeye ilişkin gerekli bilgiyi edinmemiş kişinin iradesi keyfilikten öteye geçemeyecektir. Bu nedenle intifa hakkı sahibinin, oy hakkının yanı sıra bilgi alma ve inceleme hakkından da yararlanması gereklidir. Aynı görüş için bkz. Ömer TEOMAN, “Anonim Ortaklıkta Paylar Üzerinde İntifa Hakkının Bulunması Durumunda Oy Hakkı Dışındaki Yönetim Haklarının Kimin Tarafından Kullanılacağı Sorunu”, **Tüm Makalelerim (1971-2001) Cilt I-II**, II. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012 s. 56 vd.; CAN, s. 55. KAYA, intifa hakkı sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkını haiz olmadığını; *de lege lata* düzenleme karşısında ancak esas sözleşmede yer verilmesi ile bu hakkın kullanılabilirliğini belirtmektedir. KAYA, s. 140 vd. ÇAMOĞLU ise, bilgi alma ve inceleme hakkının ortak sıfatına bağlanmasından ötürü intifa hakkı sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkını kullanamayacağı görüşündedir. ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 151.

⁴⁵ TTK m. 614'in I. ve II. fıkraları ele alındığında, müdürler bilgi verme yükümlüsü olarak ifade edilse de hukuken bilgi verme yükümlüsünün müdürler değil, ortaklık tüzel kişiliğidir. Şayet müdürler bilgi verme yükümlüsü olarak kabul edilirse, bilgi talebi reddedilen ortağın limited ortaklığa karşı değil, müdürlere dava açması gerekirdi. Aynı yönde görüş için Bkz. ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 146; KARASU, Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, s. 81; CAN, s. 61 vd.

⁴⁶ ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 159.

bilgiyi vermektan kaçınabilirler⁴⁷. Bununla birlikte, ortağın limited ortaklığa zarar verme kastı olmasa dahi bilginin ortaklığın zararına kullanılması tehlikesinin mevcudiyeti, müdürlerin, ortağın talebi neticesinde bilgi veya inceleme izni verilip verilmemesi noktasında kaçınmak için yeterli bir nedendir. Ancak bu kaçınmanın hükümdeki ifadesi ile “gerekli ölçüde” yapılması lâzım gelir. Aksi takdirde, daha önce ifade ettiğimiz üzere, ortaklık sırrının geniş yorumlanması bile ortakların bilgi alma ve inceleme hakkını neredeyse kullanılmaz hale getirirken, ortaklık sırrından daha geniş bir sınırın aşırısına kaçılarak uygulanması söz konusu hakkı âdeta ortadan kaldıracaktır.

Bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması durumunda ortaklık sınırlarının kısmen veya tamamen ifşa edilmesi ve dolayısıyla ortaklığın zararına olacak şekilde elde edilen bilgilerden yararlanılması ihtimali, müdürlerin ortaklardan gelen bu yöndeki talepleri reddetme imkânı ve sır saklama yükümlülüğünün varlığına rağmen, kaçınılamaz olarak mevcuttur. Ortağın bilgi alma ve inceleme hakkı talebi doğrultusunda, müdürler, istenilen bilginin veya incelemenin ortaklık menfaatlerine aykırı bir şekilde zarar tehlikesi oluşturup oluşturmadığını irdeleyeceklerdir. Bu değerlendirmenin neticesinde müdürler sır saklama yükümlülüğüne riayet ederek bilgi vermektan kaçınsa bile ortaklar, bu kaçınmanın haksız olduğunu iddia ederek genel kurula başvuruda bulunabilmekte ve genel kurulun da başvuruya olumsuz yönde karar vermesi halinde ise dava açabilmektedirler (TTK m. 614/II-III). Bu noktada genel kurul veya mahkemenin ortağın talebine olumlu yönde karar vermesi durumunda müdürlerin ortaklık sırları hakkında sır saklama yükümlülüğü nedeni ile yine bilgi vermektan kaçınıp kaçınamayacağı hususu akıllara gelebilir.

İlk olarak genel kurulun vermiş olduğu karara ilişkin bir değerlendirme yaparsak; genel kurulun verdiği kararı müdürlerin uygulaması gereklidir⁴⁸. Kararda hakkın özüne kanunen izin verilen ölçü dâhilinde sınırlandırmalar belirlendiyse, müdürler belirlenen kapsamda bilgi verecek ve inceleme hakkının icrasını sağlayacaktır⁴⁹. Genel kurul tarafından belirlenen sınırı aşan veya sınırın altında bilgi veren müdürlerin ise kusurlu olmaları durumunda sorum-

⁴⁷ ÇAMOĞLU, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, s. 159.

⁴⁸ Şayet genel kurul kararının uygulanması, herhangi bir müdürün kişisel sorumluluğuna neden olacaksa, ilgili müdürün iptal davası açabilmesi mümkündür (TTK m. 622 yollamasıyla TTK m. 446/I-d).

⁴⁹ Ortak tarafından genel kurulun belirlemiş olduğu sınırı aşan bir bilgi talebi, yeni bir talep olarak değerlendirilmeli ve istenilen bilginin ortaklığı zarara uğratma tehlikesinin bulunup bulunmadığı tekrardan incelenmelidir. CAN, s. 141 vd.

lulukları gündeme gelebilecektir⁵⁰.

Genel kurulun başvuruya olumlu cevap vermemesi durumunda ortak tarafından mahkemeye başvurularak bilgi alma ve inceleme hakkı kullanıldıysa, mahkeme talep doğrultusunda eda hükmüne karar verdiği zaman hüküm ortaklık adına müdürler tarafından yerine getirilmelidir⁵¹. Aksi bir durumda mahkeme kararına rağmen ortağın bu hakkı kullanılmaz ise, ortak icra kanalıyla bilgi alma ve inceleme hakkını kullanabilecektir⁵².

Mahkeme vasıtasıyla bilgi alma ve inceleme hakkının kullanıldığı hallerde mahkeme ortağın talebini incelerken ortağın pay sahipliği haklarıyla doğrudan ilgili ve vazgeçilmez nitelikte olan bu hakkı ile ortaklık menfaati ve dolayısıyla ortaklık sırrı kavramları noktasında hassas bir değerlendirme yapmak durumundadır. Bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin TTK m. 614 hükmünde çok geniş bir sınır çizilmiştir ve hak emredici bir nitelikte düzenlenmiştir. Bu hak kapsamında ortak, ortaklığın bütün işleri ve hesapları hakkında bilgi edinebilmektedir. Kural olarak bir bilgi açıklandıktan sonra o bilginin geri alınması imkânsız olduğundan, bilgi alma ve inceleme hakkı vasıtasıyla ortaklık menfaatlerin zarar verebilecek şekilde ortaklık sırlarının ortaklara ifşa edilmemesi gereklidir. Zira özellikle ortaklıkla rekabet halinde olan ortakların bilgi alma ve inceleme hakkı veya çeşitli yollarla edindikleri bilgileri rekabet amaçlı kullanmak suretiyle ortaklığa zarar vermeleri her zaman mümkündür. Dolayısıyla bu hususa dair mahkemeler, uyuşmazlıklarda müdürlerin sır saklama yükümlülüğü ve ortaklığın menfaati ile ortağın söz konusu hakkı kullanmasıyla elde edeceği menfaat arasında bir denge kurmalıdırlar.

2. Müdürler Açısından

Ağır ve kapsamlı sorumluluğun bir gereği olarak her müdürün, ortaklığın bütün iş ve işlemleri hakkında bilgi alma ve inceleme hakkı bulunmaktadır. Bu hak, ortaklığın iş ve işlemleri ile sınırlı bir şekilde, müdürün güvenilirliğine ve özenine bırakılmış bulunan idare vazifesinin ve müdür ile ortaklık arasındaki ilişkinin bir gerekliliğidir⁵³. Limited ortaklık müdürlerinin bilgi alma ve inceleme hakkı, TTK'nın m. 644/I-c hükmü uyarınca, anonim ortaklık yö-

⁵⁰ CAN, s. 141.

⁵¹ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu m. 219/I hükmü uyarınca, taraflar kendilerinin veya karşı tarafın delil olarak dayandıkları ve ellerinde bulunan tüm belgeleri mahkemeye ibraz etmek durumundadırlar.

⁵² CAN, s. 154.

⁵³ Bkz. TTK Madde Gereçekleri, m. 392, s. 128.

netim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin TTK m. 392 hükmünün kıyas yoluyla uygulanması suretiyle kullanılacaktır.

TTK m. 392/I hükmünün kıyasen uygulanması suretiyle, limited ortaklığın bütün müdürleri, ortaklığın tüm iş ve işlemleri hakkında bilgi isteyebilir, soru sorabilir, inceleme yapabilirler. Bir müdürün istediği herhangi bir defter, defter kaydı, sözleşme, yazışma veya belgenin müdürler kuruluna getirilmesi, kurulca veya müdürler tarafından incelenmesi ve tartışılması ya da herhangi bir konuyla alakalı yöneticiden veya çalışandan bilgi alınması reddedilemez. Müdürlere tanınan bu hakkın kısıtlanması veya kaldırılması mümkün değildir. Buna karşılık, ortaklık sözleşmesi ve müdürler kurulu, müdürün bilgi alma ve inceleme hakkını genişletebilmektedir (TTK m. 392/VI).

Müdürler kurulu toplantılarında, bütün müdürlerin olduğu gibi, limited ortaklığın yönetimiyle görevlendirilen kişiler ve komiteler de bilgi vermekle yükümlüdür. Herhangi bir müdürün bu konudaki talebi reddedilemeyeceği gibi, soruları da cevapsız bırakılamaz (TTK m. 392/II). Bu itibarla, müdürler kurulu başkanı, müdürler, ortaklığın tüm yöneticileri, ticari temsilciler, vekiller, komiteler, komisyonlar ve alt kurullar bu hüküm uyarınca bilgi vermekle yükümlü tutulmuştur. Aksi bir davranış, iş sözleşmesinin feshini gerektirecektir⁵⁴.

Müdürlerin, müdürler kurulu dışında bilgi alma ve inceleme hakkını kullanması ise, müdürler kurulu başkanının iznine bağlı tutulmuştur. TTK m. 392/III hükmü uyarınca, müdürlerden her biri, müdürler kurulu toplantıları dışında, müdürler kurulu başkanının izniyle, ortaklığın yönetimiyle görevlendirilen kişilerden, işlerin gidişatı ve belirli münferit işler hakkında bilgi alabilmekte ve görevinin yerine getirilebilmesi için gerekliyse, müdürler kurulu başkanından, ortaklık defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteyebilmektedir. Hükümde müdürler kurulu başkanına yapılacak talep belirli bir şekle tabi kılınmadığından, müdür, talebini sözlü veya yazılı bir şekilde iletebilecektir.

Müdürler kurulu dışında bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılmasına dair talebi kurul başkanının reddetmesi hâlinde ise, konu iki gün içinde müdürler kuruluna getirilmelidir (TTK m. 392/IV). Kurulun talebi kabul etmesi durumunda müdür, bilgi alma ve inceleme hakkını kullanabilecektir. Eğer kurul toplanmazsa veya bu istemi reddederse müdür, ortaklık merkezinin

⁵⁴ Soner ALTAŞ, **Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler**, Güncellenmiş ve Genişletilmiş III. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 113.

bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Mahkeme, talebi dosya üzerinden inceleyip karara bağlayabilir. Mahkemenin bu konuda vereceği karar kesindir (TTK m. 392/IV).

TTK m. 392/V hükmünde ise, müdürler kurulu başkanının, kurulun izni olmaksızın, müdürler kurulu toplantısı dışında bilgi alamayacağını, ortaklığa ait defter ve dosyaları incelemeyeceği ifade edilmiştir. Bu düzenlemede, açık bir şekilde, müdürler kurulu başkanının *primus enter pares* (kendisi ile eşit olanlar içinde birinci) konumunda olduğu ortaya konulmuştur⁵⁵. Dolayısıyla müdürler kurulu başkanı da kurul dışında bilgi alma ve inceleme hakkını kullanırken diğer müdürler gibi hareket edebilecektir. Şayet başkanın söz konusu istemi reddedilirse TTK m. 392/IV hükmüne göre mahkemeye başvurabilecektir (TTK m. 392/V).

Bütün bu izahattan anlaşılacağı üzere, müdürlerin sır saklama yükümlülüğü kapsamında korumakla mükellef oldukları ortaklık sırlarını öğrenebileceği en önemli yol bilgi alma ve inceleme hakkıdır. TTK m. 392/VI hükmü uyarınca, müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkının kısıtlanması veya kaldırılması mümkün olmayıp, ortaklık sözleşmesiyle veya müdürler kurulu kararıyla müdürlerin bu hakkı genişletilebilmektedir. Böylelikle müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkı ortaklık sırrı gibi gerekçelerle kısıtlanamamakta ve kaldırılamamaktadır. Kaldı ki, müdürler kurulu üyelerinin sağlıklı bir karar verebilmeleri için birbirlerine açık olmaları ve ortaklıkla ilgili bilgileri sır niteliği taşısa bile paylaşmaları gereklidir. Bu noktada *Ayan*, anonim ortaklık yönetim kurulunun sağlıklı karar alabilmesindeki menfaatin, sır saklanmasına göre üstünlük gösterdiğini belirtmektedir⁵⁶. Aynı ifadeyi limited ortaklık müdürleri ve müdürler kurulu açısından da söylemek yerinde olacaktır.

Müdürlerin sır saklama yükümlülüğü açısından üzerinde durulması gereken esas mesele, ortaklık sırrı niteliğindeki bilgiyi talep eden müdürün bu bilgiyi ortaklık menfaatlerinin zararına olacak şekilde kullanması tehlikesinin bulunması durumunda, müdüre bu bilginin verilmesinin mutlak bir zorunluluk olup olmadığıdır. Kanaatimizce, bilhassa müdürlerin rekabet yasağının kaldırıldığı hâller başta olmak üzere, müdüre istenilen bilgilerin ve defterlerin verilmesinden kaçınılabileceğinin kabul edilmesi gereklidir⁵⁷. TTK'da

⁵⁵ Bkz. TTK Madde Gerekçeleri, m. 392.

⁵⁶ AYAN, s. 172.

⁵⁷ Necla AKDAĞ GÜNEY, **Anonim Şirket Yönetim Kurulu**, Genişletilip Güncelleştirilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, s. 174 vd. (Yönetim Kurulu); AYAN, s. 172 vd.

bu hakkın ortaklık sırrı, ticari sır gibi istisnai hallerde sınırlandırılabilmesine yönelik bir düzenleme bulunmamakta ve hatta TTK m. 392/VI hükmünde, müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkının kısıtlanmasının veya kaldırılmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Ancak, ortaklık menfaatlerinin gerektiği durumlarda müdürün bu hakkı gerektiği ölçüde sınırlandırılabilir. Burada *Akdağ Güney*'in tespit ettiği İsviçre doktrininde bilgi alma ve inceleme hakkının sınırları bakımından geliştirilen kriterlerin, hukukumuzda da yol gösterici olabileceği düşüncesindeyiz. Yazarın anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkının sınırları noktasında gösterdiği kriterler şunlardır:

“Verilecek bilginin yönetim kurulu üyelerinin yasal görevini şirket çıkarlarını doğrultusunda yerine getirmesi konusunda işlevi olmalıdır.

İstenilecek bilginin özellikle zamanlaması ve kapsamı konusunda orantılık prensibi dikkate alınmalıdır.

Yönetim kurulu üyeleri bizzat kendi çıkarlarını ilgilendiren hususlarda sıcak gelişmelere ilişkin bilgi alma hakkına sahip olmamalıdır.

Yönetim kurulu üyesinin görevi dışında başka amaçlarla bilgi edinerek bu bilgiyi kötüye kullanmamalıdır.

Ticari veya işletme sırrının sınırını ancak bir yönetim kuruluna ayrı ve özel olarak bilgi verilmesi veya yukarıdaki hallerden birinin varlığı veya yukarıdaki hallerden birinin varlığı halinde söz konusu olmalıdır”⁵⁸.

Limited ortaklıkta müdürlerin bilgi alma ve inceleme hakkına dair TTK m. 392 hükmü kıyasen uygulanacağından, anonim ortaklık yönetim kurulu üyelerine dair yapılan ve yukarıda yer verilen kriterlerin limited ortaklık müdürleri açısından da uygulanmasının kabul edilmesi isabetli olacaktır.

Müdürlerin sır saklama yükümlülüğü ile bilgi alma ve inceleme hakkı açısından değerlendirilmesi gereken bir diğer mesele ise ortağın bilgi alma ve inceleme hakkını kullanması durumunda ortaya çıkmaktadır. Ortağın söz konusu hakkı kullanması suretiyle hakkın sınırının aşılması durumunda özellikle ortaklık sırları hakkında edinebileceği bilgiler, ortaklık menfaatlerine büyük zarar verebilmektedir. Bu noktada müdürlerin öncelikle ortağın bilgi alma ve inceleme hakkı ile ortaklık menfaati arasındaki dengeyi kurmaları gereklidir. Eğer ortağın bu hakkı ile müdürlerin sır saklama yükümlülüğü arasında bir ça-

⁵⁸ AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 174 vd.

tışma varsa, müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne üstünlük tanınmalıdır⁵⁹. Her ne kadar ortakların da sır saklama yükümlülüğüne tâbi oldukları düşünülse de, edindikleri bu bilgileri ortaklık menfaatlerine zarar verecek şekilde kullanmaları ihtimal dâhilindedir. Dolayısıyla müdürler, ortağın edindiği bilgileri ortaklığın zararına kullanması tehlikesinin olup olmadığı noktasında objektif bir değerlendirme yapmalı ve ortağa bilgi verirken ortaklık sırlarını ifşa etmemelidirler.

IV. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN SÜRESİ

Ortakların veya müdürlerin sır saklama yükümlülüğünün süresine dair TTK'da herhangi bir hüküm sevk edilmiş değildir. Ortakların veya müdürlerin sır saklama yükümlülüğünün, ortaklık ve müdürlük sıfatını haiz oldukları süre boyunca devam edeceği aşikârdır. Söz konusu sıfatlarını yitirmelerinden sonra ise sır saklama yükümlülüğünün devam edip etmeyeceği incelenmeye değerdir.

Doktrinde sır saklama yükümlülüğünün müdürlük sıfatı sona erdikten sonra da devam edeceği kabul edilmektedir⁶⁰. Zira sır saklama yükümlülüğü, özellikle müdürlerin görevlerinin sona ermesinden veya azledilmelerinden sonra ortaklık için daha çok ehemmiyet arz edecektir. Müdürlerin görev süreleri içinde vâkıf oldukları ortaklık sırlarını kendilerine menfaat sağlamak için kullanmaları ihtimali, bu sıfatlarını kaybetmelerinden sonra daha yüksektir⁶¹. Kanaatimizce ortaklar açısından da aynı sonuca ulaşılması gereklidir. Sır saklama yükümlülüğü ile korunmak istenen ortaklık menfaatleri, ortaklar için müdürlere nispeten farklı bir özellik göstermeyecektir. Dolayısıyla ortağın limited ortaklıktan ayrılmasından sonra da bu sıfatı haizken öğrenmiş olduğu ortaklık sırlarını koruma yükümlülüğü devam edecektir.

Uygulamaya bakıldığında ise genellikle ortakların ve müdürlerin limited ortaklıktan ayrılmalarından sonra sır saklanma yükümlülüğünün devam etmesine yönelik olarak ortaklık sırlarının saklanmasına ve rekabet yasağına

⁵⁹ AYAN, s. 175.

⁶⁰ Limited ortaklık müdürleri açısından aynı yönde görüş için bkz. YILDIRIM, Limited Ortaklık Müdürü, s. 71. Anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri açısından bkz. Ersin ÇAMOĞLU (Reha POROY/ Ünal Tekinalp): **Ortaklıklar Hukuku I**, Güncelleştirilmiş XIII. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, N. 586 (Ortaklıklar I); AYAN, s. 180 vd; Necla AKDAĞ GÜNEY, **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, Genişletilip Güncelleştirilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 99 (Hukuki Sorumluluk).

⁶¹ YILDIRIM, Limited Ortaklık Müdürü, s. 71.

uyulmasına ilişkin sözleşme yapıldığı ve cezai şart kararlaştırıldığı gözlemlenmektedir.

V. SIR SAKLAMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLÂLİNİN SONUÇLARI

Bağlılık yükümlülüğünün somut örneklerinden biri olan sır saklama yükümlülüğüne aykırılık hâlinde limited ortaklık ortakları ve müdürleri açısından uygulanabilecek yaptırımlar veya ihlâlin sonuçları hakkında TTK'da doğrudan bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak TTK'daki limited ortaklığa ilişkin hükümler bir bütün olarak değerlendirildiğinde söz konusu yükümlülüğün ihlâli, çeşitli hukuki sonuçların doğmasına yol açacaktır. Bu noktada ilk olarak, ortaklığın yapısı ve somut olayın özellikleri göz önünde bulundurulduğunda ortağın veya müdürün sır saklama yükümlülüğünü ihlâl etmesi, ortaklığın feshi açısından haklı neden⁶² teşkil edebilmektedir. TTK m. 636/III hükmüne göre, haklı nedenlerin bulunması halinde⁶³ ortaklardan her biri mahkemenen ortaklığın feshini talep edebilmektedir⁶⁴. Bu suretle açılacak olan davada mahkeme, haklı nedenlerin mevcut olup olmadığına takdir yetkisi çerçevesinde ve TMK m. 4 hükmü uyarınca, hukuka ve hakkaniyete göre karar

⁶² Doktrinde çoğunlukla kabul gören tanıma göre, hukuki ilişkinin sürdürülmesini çekilmez hale getiren, dürüstlük kuralına göre taraflardan ilişkiyi devam ettirmesini beklenemez kılan tüm şartlar haklı neden teşkil eder. Bkz. Özer SELİÇİ, **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, I. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1977, s. 188 vd.; Pınar ALTINOK ORMANCI, **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011, s. 133; Ersin ÇAMOĞLU, **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi ve Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008, s. 23 (Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi); NOMER, s. 143; Hasan PULAŞLI, **Şirketler Hukuku Şerhi C. II, Değişiklikler ve İkincil Mevzuat Düzenlemeleriyle Güncelleştirilmiş II. Baskı**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 2247; Ali Haydar YILDIRIM, **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013, s. 126 vd. (Haklı Sebeple Feshi); Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY, **Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, s. 7 vd.; Nuri ERDEM, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 77 vd.; Engin ERDİL, **Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma**, Genişletilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 67 vd.

⁶³ Limited ortaklıkların bünyesinde şahıs ortaklıklarının özelliklerini de barındıran bir sermaye ortaklığı karakteri taşıması, haklı neden kavramının bu ortaklık tipinde diğer ortaklık tiplerine göre daha geniş çapta uygulanması gerektirecektir. Aynı yönde görüş için bkz. ERDİL, s. 68.

⁶⁴ Her ne kadar sözleşmeye bağlılık ilkesi özel hukukun temel ilkelerinden birisi olsa da bazı sebeplerin ortaya çıkmasıyla aralarındaki hukuki ilişki çekilmez hale gelmiş olduğunda taraflara bu ilişkiyi sona erdirmeye imkânını tanımak bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır. ALTINOK ORMANCI, s. 2.

verecektir⁶⁵. Şayet sır saklama yükümlülüğüne riayet edilmemesi, ortaklık ilişkisini çekilmez bir hâle getiriyorsa ve ortaklıktan beklenen faydaya erişilmesine engel bir durum oluşturuyorsa somut olay açısından haklı nedenin oluştuğu kabul edilmelidir⁶⁶. Ayrıca belirtilmedir ki, TTK m. 636/III hükmü uyarınca haklı nedenle ortaklığın feshi talep edilse de mahkeme taleple bağlı olmayıp, davacı ortağa payının gerçek değerinin ödenmesine ve davacı ortağın şirketten çıkarılmasına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme⁶⁷ karar verebilmektedir⁶⁸.

Ortaklığın haklı nedenle feshinin yanı sıra ortaklar tarafından sır saklama yükümlülüğü ihlâl edilmişse, ilgili ortağın ortaklıktan çıkarılması yoluna da gidilebilir. Öncelikle ortakların sır saklama yükümlülüğüne aykırılığı, ortaklık sözleşmesinde bir çıkarılma sebebi olarak öngörülebilir. Sır saklama yükümlülüğünün çıkarılma nedeni olarak ortaklık sözleşmesine konulması, bu

⁶⁵ SELİÇİ, s. 188; ALTINOK ORMANCI, s. 135; İLBASMIŞ HIZLISOY, s. 71; Hayrettin ÇAĞLAR / Esra KAŞAK, “Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshine İlişkin TTK m. 531 Hükümünün Zaman Bakımından Uygulanması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, Sa. 3, s. 663; YILDIRIM, Haklı Sebeple Fesih, s. 132 vd.; Ayşe ŞAHİN, **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013, s. 106; ERDEM, s. 77; ŞENER, Oruç Hami: **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı**, I. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012, s. 597; BAHTİYAR, Mehmet: **Ortaklıklar Hukuku**, Güncellenmiş IX. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2015, s. 368.

⁶⁶ Bağlılık yükümlülüğünün ihlalinin haklı neden teşkil edeceğine ilişkin Bkz. Rauf KARASU, “Limited Şirketlerde Ortakların Sadakat Yükümlülüğü-II”, **Yaklaşım Dergisi**, Sa. 149, 2005, s. 236 (Sadakat Yükümlülüğü II); Güliz ÜÇİŞİK, “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması”, **Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan**, I. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013, s. 200; Murat Yusuf AKIN, **Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu**, I. Baskı, Menkul Kıymetler Borsası, İstanbul, 2002, s. 82. Anonim ortaklıklarda açılacak haklı nedenle fesih davasında, bağlılık yükümlülüğünün ihlalinin haklı neden teşkil edebileceğine ilişkin Bkz. AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 207; AYAN, s. 295.

⁶⁷ Doktrinde duruma uygun düşen ve kabul edilebilir nitelikte çözüm önerileri olarak; ortaklığın bölünmesi, mahkemenin ortaklık sözleşmesini değiştirmesi veya mahkemenin genel kurul ya da müdürler kurulu yerine geçerek bir takım kararları alabilmesi gibi olanaklar gösterilmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. ÇAĞLAR / KAŞAK, s. 665 vd.; İLBASMIŞ HIZLISOY, s. 272 vd.; ŞAHİN, s. 486 vd.; YILDIRIM, Haklı Sebeple Fesih, s. 256 vd.; ERDEM, s. 241 vd.

⁶⁸ Ortaklığın varlığını devam ettirmesinde ortakların olduğu kadar ortaklık alacaklılarının, ortaklık çalışanlarının ve hatta ülke ekonomisini olumsuz yönde etkileyebilmesi ihtimali söz konusu olduğundan ve ilke olarak işletmenin sürekliliği sağlanması gerektiğinden ortaklığın haklı nedenle fesih davasının tali nitelikte olduğu kabul edilmektedir. Bkz. YILDIRIM, Haklı Sebeple Fesih, s. 61. Anonim ortaklığın haklı nedenle feshi davası bakımından aynı yönde görüş için Bkz. ŞENER, s. 596 vd.; İLBASMIŞ HIZLISOY, s. 253.

hususun ortaklar için önem taşıdığı ve ortaklar arasında bu yönde bir anlaşma sağlandığı şeklinde kabul edilecek⁶⁹ ve TTK m. 640/I hükmü uyarınca genel kurul kararıyla ortak ortaklıktan çıkarılabilecektir. Bununla birlikte ortaklık sözleşmesinde böyle bir hüküm bulunmuyorsa, sır saklama yükümlülüğüne aykırılık haklı neden teşkil edebileceğinden TTK m. 640/III hükmü uyarınca ortaklığın istemi üzerine mahkeme kararıyla haklı nedene dayanılarak ortağın çıkarılabilmesi de mümkündür⁷⁰.

Ayrıca TTK m. 638/I hükmü uyarınca, ortaklık sözleşmesinde ortaklara limited ortaklıktan çıkma hakkı tanınabilmekte ve bu hakkın kullanılması belirli şartlara bağlanabilmektedir. Ortaklık sözleşmesinde çıkmanın şartlara bağlanmasına dair geniş bir hareket alanının bulunduğu gözlemlenmektedir. Diğer ortakların veya müdürlerin sır saklama yükümlülüğünü ihlâl etmeleri, ortaklık sözleşmesinde çıkma sebebi olarak öngörülerek ortağa çıkma hakkının bu suretle tanınmasının mümkün olduğu kabul edilmelidir. Böylece ortaklar kendilerine tanınan söz konusu hakkı kullanarak dava açmadan ortaklıktan çıkabileceklerdir⁷¹. Bununla birlikte TTK m. 638/II hükmü uyarınca, her ortak haklı sebeplerin var olması durumunda şirketten çıkmasına karar verilmesi için dava açabilmektedir. Şayet ortaklık sözleşmesinde çıkma sebebi olarak sır saklama yükümlülüğünün ihlali öngörülmemişse, ortaklar haklı nedene dayanarak ortaklıktan çıkmaları için mahkemeye başvurabileceklerdir.

Ortaklar ve müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranması durumunda karşılaşılabilecek diğer bir sonuç ise söz konusu aykırılıktan ötürü ortaklığa veya diğer ortaklara verilmiş olunan zarardan sorumlu tutulmalarıdır. Bu noktada sır saklama yükümlülüğüne aykırı bir davranış dolayısıyla gerek ortalığa gerekse de diğer ortaklara zarar verilmesi hâlinde zararın tazmini hususunda müdürlerin ve ortakların ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. İlk olarak müdürlerin⁷² sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranışlarıyla

⁶⁹ PULAŞLI, s. 2250. Ortaklar çıkarma nedenlerini bilerek hareketlerini ona göre ayarlayacaklardır. Bkz. TTK Madde Gereççeleri, m. 640/I-II.

⁷⁰ Ancak önemle belirtilmelidir ki, ortağın bağlılık yükümlülüğünü ihlâl etmesi, ortağın çıkarılması açısından haklı neden olarak kabul edilse dahi, mahkeme burada verilecek çıkarılma kararı ile ortaklık içindeki ahenksizliğin giderilip giderilemeyeceğini de incelemelidir. Şayet haklı nedenin giderilebilmesi için alınabilecek başka bir tedbir varsa kanaatimizce ortağın çıkarılması yoluna gidilmemelidir. Aynı yönde görüş için bkz. ÜÇİŞİK, s. 202.

⁷¹ Söz konusu hak, ortaklığa karşı tek taraflı, ortaklığa varması gereken ve herhangi bir şekilde tabi olmayan irade beyanıyla kullanılabilir. ŞENER, s. 716; PULAŞLI, s. 2245.

⁷² Limited ortaklıklarda gerçek kişilerin yanı sıra tüzel kişilerin de müdürlük sıfatını haiz

vermiş oldukları zararın tazmini değerlendirilecek olursa; limited ortaklığı düzenleyen TTK hükümlerine bakıldığında müdürlerin sorumluluklarının anonim ortaklık hükümlerine atf yapılmak suretiyle düzenlendiği görülmektedir. TTK m. 644/I-a hükmü uyarınca, anonim ortaklıkta kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğunu düzenleyen TTK m. 553 hükmü limited ortaklıklar için de uygulanacaktır. Atf yapılan TTK m. 553 hükmüne göre, limited ortaklıkta müdürler, kanundan ve ortaklık sözleşmesinden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlâl ettikleri takdirde hem ortaklığa, hem ortaklara ve hem de ortaklığın alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar. Sorumluluk davası⁷³ ile müdürlerin sır saklama yükümlülüğünü ihlâl etmesi suretiyle ortaklık menfaatlerine vereceği zarar arasında yoğun bir bağlantı bulunmaktadır. Müdürün bu yükümlülüğü ihlâl etmesi halinde ortaklığın menfaatleri zarara uğruyorsa ve somut olayda sorumluluk davasının diğer şartları da gerçekleşmişse, açılacak olan sorumluluk davası ile zararların giderilebilmesi mümkündür⁷⁴.

Müdür sıfatını haiz olmayan ortağın sır saklama yükümlülüğünü ihlâli nedeniyle ortaklığa veya diğer ortaklara zarar vermesi hâlinde ise maruz kalınan zararın tazmini için TTK m. 553’de öngörüldüğü gibi ortağa karşı sorumluluk davası açma imkânı yoktur. Ancak ortak, fiili organ özelliği gösteriyorsa, sır saklama yükümlülüğünü ihlâl eden davranışı neticesinde vermiş olduğu zarardan ötürü bu ortağa karşı sorumluluk davasına ilişkin hükümlerin

olabilmelerine TTK m. 623 hükmünde imkân tanınmıştır. Sır saklama yükümlülüğünü ihlâl eden müdürün tüzel kişi olması durumunda bu tüzel kişi müdürün de sorumluluğuna gidilebilecektir. Ayrıca tüzel kişi bizzat müdürler kurulunda bulunmasa dahi müdürler kurulunda bulunan birini yönlendirme veya etkileme yoluna gidiyorsa, kendisi fiili organ olarak kabul edileceğinden sorumlu tutulması mümkün olabilecektir. Tüzel kişinin yönetim kurulu üyeliği ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Çelebi CAN, “Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XX, Sa. 1, 2016, s. 33, 19. dph.

⁷³ TTK ile birlikte anonim ortaklıklarda ve yapılan atf dolayısıyla limited ortaklıklarda sorumluluk hukuku bakımından farklılaştırılmış teselsül ilkesi kabul edilmiştir. Farklılaştırılmış teselsül, hem alacaklıyı koruyan hem de borçluların kusurunun ve şartların dikkate alınmasını öngören, hakkaniyete ve menfaatler dengesine uygun çözüm sağlamayı hedefleyen hukuki bir kurumdur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Kürşat GÖKTÜRK / Mehmet Çelebi CAN, Farklılaştırılmış Teselsülün – Özellikle – Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu ile Karşılaştırılması”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. II, Sa. 2, 2011, s. 253 vd.

⁷⁴ Bu noktada müdürlerin sorumluluğu sınırsız ve şahsidir. Anonim ortaklık yönetim kurulu üyeleri açısından aynı yönde görüş için bkz. AKDAĞ GÜNEY, Yönetim Kurulu, s. 271; AYAN, s. 199.

kıyasen uygulanabilmesi kabul edilmelidir⁷⁵. Aksi takdirde sorumluluğun şekli organlarla sınırlandırılması, sürekli olarak müdürler kurulunun oluşmasında veya müdürler kurulunda alınan kararları etkileyen büyük ortak gibi fiili organ özelliği gösteren kimselerin sorumluluk hükümlerinden muaf tutulması anlamına gelecektir. Ayrıca ortak fiili organ niteliği taşıyorsa ve sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranarak ortaklığa veya diğer ortaklara zarar vermişse, bu aykırılık sonucunda oluşan zararın giderilememesi ihtimali temel hukuk ilkelerine aykırı düşeceğinden, ortağa karşı sorumluluk davası açılmayacağından ötürü zararın tazmin ettirilemeyeceği gibi bir sonucun düşünülmesi mümkün değildir⁷⁶. Bu noktada genel hükümlere gidilmeli ve ortaya çıkan zarar giderilmesi talep edilebilmelidir.

Sır saklama yükümlülüğüne aykırılık hâlinde müdür açısından uygulanabilecek diğer bir yaptırım ise müdürün görevden alınması ya da yönetim ve temsil yetkisinin sınırlandırılmasıdır. TTK m. 630/I uyarınca, genel kurul, müdürü veya müdürleri görevden alabilmekte, yönetim hakkını ve temsil yetkisini sınırlayabilmektedir. Ayrıca, TTK m. 630/II'ye göre her ortak, haklı nedenlerin varlığında, müdürlerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasını veya sınırlandırılmasını mahkemeden isteyebilmektedir. Burada müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne aykırı davranması haklı neden teşkil edebileceğinden mahkeme tarafından haklı nedenle müdürlerin yönetim hakkının ve temsil yetkilerinin kaldırılmasına veya sınırlandırılmasına karar verilmesi mümkündür.

Son olarak, limited ortaklık genel kurulunun sır saklama yükümlülüğünü kaldıracak bir karar alması durumunda ise bu karar batıl olacaktır. Önceki kısımlarda da ifade ettiğimiz üzere, ortakların ve müdürlerin ortaklık sırlarını koruması, kanunda emredici bir şekilde düzenlemiş olduğundan, ortaklık sözleşmesi veya genel kurul kararıyla kaldırılamaz (TTK m. 613/I). Eğer, genel kurul ortakların veya müdürlerin sır saklama yükümlülüğünü kaldıran bir karar almışsa, söz konusu karar kanunun emredici hükümlerine aykırılık teşkil ettiğinden bu kararın batıl olduğu hukuki yararı bulunan herkes tarafından ve herhangi bir süreye tâbi olmaksızın mahkeme önünde ileri sürülebilecektir.

⁷⁵ Anonim ortaklık pay sahiplerine ilişkin benzer yönde görüş için bkz. AYAN, s. 224 vd.

⁷⁶ Limited ortaklıkta ortağın bağlılık yükümlülüğünü ihlal etmesi durumunda ortaktan tazminat talep edilebileceğine yönelik Bkz. KARASU, Sadakat Yükümlülüğü II, s. 236; Ayrıca AKIN, ortaklar aralarındaki bağlılık yükümlülüğüne binaen temel bir ortaklıksal dava grubu olan *actio pro socio* kapsamında değerlendirilebilecek ve lehdarı limited ortaklık olan bir tazminat davası açılabilmesinin mümkün olduğunu savunmaktadır. AKIN, s. 82 vd.

SONUÇ

Limited ortaklıkta ortaklar ve müdürler, ortaklık sırlarını korumakla mükellef kılınmışlardır. Söz konusu yükümlülük emredici niteliktedir ve ortaklık sözleşmesiyle veya genel kurul kararıyla kaldırılması mümkün değildir. Ancak Kanunda, sır saklama yükümlülüğü kapsamında korunması gereken ortaklık sırrı kavramı, yükümlülüğün kapsamı ve süresi ile ihlâlinin sonuçları bakımından ayrıntılı bir hüküm bulunmamaktadır. Bu noktada, ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne dair daha ayrıntılı bir hükmün düzenlenmesi, uygulamada karşılaşılabilecek sorunlar açısından isabetli olacaktır.

Sır saklama yükümlülüğü kapsamında korunması gereken ortaklık sırrı, içerik itibarıyla ve genel bir ifadeyle korunması gereken ortaklık menfaatine karşılık gelen bir kavramdır. Ancak bu kavramın çok geniş bir şekilde yorumlanması ortakların bilgi alma ve inceleme hakkını ortadan kaldıracığından, ortaklık menfaati ve söz konusu hakkın kullanılması ile elde edilecek menfaat arasında bir dengenin kurulması gerekmektedir.

Limited ortaklıklarda ortaklar ve müdürler sır saklama yükümlülüğü kapsamında, her ne şekilde öğrenmiş olurlarsa olsunlar ortaklık sırlarını korumalıdır. Ortaklığın menfaatlerine aykırı bir biçimde ortaklık sırları üçüncü kişilerle, diğer ortaklarla ve hatta gerektiği takdirde müdürlerle dahi paylaşılmamalıdır. Eğer ortaklık sırrı niteliğinde olan belgeler, ortakların veya müdürlerin eline geçmişse, bunlar özenle saklanmalıdır. Ayrıca ortaklık sırları, bağlılık yükümlülüğüne aykırı olarak, ortaklık menfaatlerine zarar verecek şekilde kullanılmamalıdır.

Limited ortaklıkta ortakların ve müdürlerin sır saklama yükümlülükleri, bu sıfatları haiz oldukları süre boyunca ve bu sıfatları sona erdikten sonra da devam edecektir.

Bilgi alma ve inceleme hakkı ile sır saklama yükümlülüğü arasında yoğun bir ilişki bulunmaktadır. Ortakların ortaklık sırlarını öğrenebilme ihtimalinin bulunduğu en somut hâllerden biri, ortak tarafından bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması durumunda ortaya çıkmaktadır. Öncelikle ortakların bu hakkı kullanması durumunda müdürlerin, sır saklama yükümlülüğüne riayet ederek ortaklık zararına kullanılacak nitelikteki bilgileri vermekten kaçınmaları gerekir. Şayet ortağın söz konusu hakkı ile müdürlerin sır saklama yükümlülüğü arasında bir çatışma varsa, müdürlerin sır saklama yükümlülüğüne üstünlük tanınmalıdır. Bilgi alma ve inceleme hakkına ilişkin talebin müdürler tarafından reddedilmesi durumunda ise ortaklar genel kurula

başvurabilmekte ve genel kurul da olumsuz yönde karar vermesi hâlinde ise dava açabilmektedir. Mezkûr hakkın dava açılarak kullanılması durumunda mahkeme, ortaklığın menfaati ile ortağın söz konusu hakkı kullanması suretiyle elde edeceği menfaat arasında bir denge kurmalıdır.

Müdürler açısından ise bilgi alma ve inceleme hakkının kısıtlanması veya kaldırılması kural olarak mümkün değildir. Ancak her ne kadar müdürlerin söz konusu hakkı kullanmasının ortaklık sırrı gibi istisnai hâllerde sınırlandırılabilirliğine dair bir düzenleme bulunmasa da ortaklık menfaatlerinin icap ettiği durumlarda ve gerektiği ölçüde olmak kaydıyla hakkın sınırlandırılabilirliğinin kabulü gereklidir. Müdürlere ortaklık sırrı nedeniyle bilgi ve inceleme izninin verilmemesinde, verilecek bilgi veya iznin ortaklık menfaati ile çatışması, istenilen bilginin zamanlamasının ve kapsamının orantısız olması, müdürün bizzat kendi menfaatine hizmet edecek hususlarda bilgi talep etmesi, edinilecek bilginin müdürün görevi dışında kötüye kullanılması noktasında şüphenin bulunması gibi nedenlerin bulunması lazımdır.

TTK'daki limited ortaklığa ilişkin hükümler bir bütün olarak değerlendirildiğinde sır saklama yükümlülüğünün ihlâli, ihlâlin niteliğine göre çeşitli sonuçların doğmasına yol açacaktır. Şayet sır saklama yükümlülüğünün ihlâli neticesini doğuran davranış haklı neden teşkil ediyorsa ortaklığın feshine, ortağın ortaklıktan çıkarılmasına veya çıkmasına, müdürün azline ya da yönetim ve temsil yetkisinin sınırlandırılmasına neden olabilir. Yahut söz konusu yükümlülüğü ihlâl eden davranış limited ortaklığa veya diğer ortaklara zarar veriyorsa zararın tazmin ettirilmesi suretiyle giderilmesi de mümkündür. Ayrıca genel kurul kararları, sır saklama yükümlülüğüne aykırı ise söz konusu kararlar kanunun emredici hükümlerine aykırı olduğundan batıl addedilecektir.

KAYNAKÇA

AKDAĞ GÜNEY, Necla: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu**, Genişletilip Güncelleştirilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016 (Yönetim Kurulu).

AKDAĞ GÜNEY, Necla: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu**, Genişletilip Güncelleştirilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010 (Hukuki Sorumluluk).

AKIN, Murat Yusuf: **Şirketler Hukukunda ve Özellikle Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Sadakat Borcu**, I. Baskı, Menkul Kıymetler Borsa-

sı, İstanbul, 2002.

ALTAŞ, Soner: **Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Şirketler**, Güncellenmiş ve Genişletilmiş III. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.

ALTINOK ORMANCI, Pınar: **Sürekli Borç İlişkilerinin Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.

ARSLAN ERTÜRK, Arzu: **Türk İş Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu**, I. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.

AYAN, Özge: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları**, I. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.

AYTAÇ, Zühtü: “Anonim Ortaklık Denetçilerinin Sır Saklama Yükümlülüğü”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. X, Sa. 1, s.177-218.

BAHTİYAR, Mehmet: **Ortaklıklar Hukuku**, Güncellenmiş IX. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2015.

BİLGE, Mehmet Emin: **Ticari Sırların Korunması**, II. Baskı, Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 2005 (Ticari Sır).

BİLGE, Mehmet Emin: “Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Hakkı”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. IX, Sa. 1-2, s.429-449 (Ltd. Bilgi Alma).

BİLGİLİ, Demirkapı: **Şirketler Hukuku**, IX. Baskı, Dora Basım Yayım Dağıtım, Bursa, 2013.

CAN, Ozan: **Limited Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı**, I. Baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2015.

CAN, Mehmet Çelebi: “Banka Yönetim Kurulu Üyesi Olarak Tüzel Kişi”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XX, Sa. 1, 2016, s. 28-64 (CAN, M.).

ÇAĞLAR, Hayrettin / KAŞAK, Esra: “Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshine İlişkin TTK m. 531 Hükümünün Zaman Bakımından Uygulanması”, **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. 65, Sa. 3, s. 659-686.

ÇAMOĞLU, Ersin: **Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi ve Ortağın Haklı Sebeple Çıkarılması**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2008 (Kollektif Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi).

- ÇAMOĞLU, Ersin: “Limited Ortağın Bilgi Alma ve İnceleme Hakkının Kullanılması ve Sınırları”, **Prof. Dr. Hamdi YASAMAN’a Armağan**, II. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 143-162 (Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı).
- EREM, Faruk / ALTIOK, Akın / TANDOĞAN, Haluk: **Bankalar Kanunu Şerhi**, VI. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1975.
- ERDEM, Nuri: **Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.
- ERDİL, Engin: **Limited Şirketlerde Ortaklıktan Çıkarılma**, Genişletilmiş II. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- GÖKTÜRK, Kürşat / CAN, Mehmet Çelebi: “Farklılaştırılmış Teselsülün – Özellikle – Dış İlişki Bakımından Anlamı ve Bankacılık Kanununun Şahsi İflas Sorumluluğu ile Karşılaştırılması”, **İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. II, Sa. 2, 2011, s. 247-282.
- GÜRBÜZ USLUEL, Aslı E.: **Türk Özel Hukukunda Özellikle Anonim Şirketlerde Ticarî Sırrın Korunması**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009.
- İLBASMIŞ HIZLISOY, Özlem: **Anonim Şirketin Haklı Sebeple Feshi**, I. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016.
- KARASU, Rauf: “İdare Yetkisi Olmayan Ortağın Rekabet Yasası”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, C. XXII, Sa. 3, s. 141-174 (Rekabet Yasası).
- KARASU, Rauf: “Limited Şirketlerde Ortakların Sadakat Yükümlülüğü-II”, **Yaklaşım Dergisi**, Sa. 149, 2005, s. 234-236 (Sadakat Yükümlülüğü II).
- KARASU, Rauf: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı”, **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi (Batider)**, C. XXIII, Sa. 2, s. 73-114 (Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı).
- KAYA, Arslan: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı**, I. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Enstitüsü, Ankara, 2001.
- NOMER, N. Füsun: **Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü**, I. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1999.
- POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin: **Ortaklıklar Hukuku I**, Güncelleştirilmiş XIII. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul 2014

(Ortaklıklar I).

- POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin: **Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku**, Güncelleştirilmiş XI. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2009 (Ortaklıklar ve Kooperatifler).
- PULAŞLI, Hasan: **Şirketler Hukuku Şerhi C. II**, Değişiklikler ve İkincil Mevzuat Düzenlemeleriyle Güncelleştirilmiş II. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- SELİÇİ, Özer: **Borçlar Kanununa Göre Sözleşmeden Doğan Sürekli Borç İlişkilerinin Sona Ermesi**, I. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1977.
- ŞAHİN, Ayşe: **Anonim Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, I. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2013.
- ŞENER, Oruç Hami: **Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı**, I. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2012.
- TEOMAN, Ömer: “Anonim Ortaklıkta Paylar Üzerinde İntifa Hakkı Bulunması Durumunda Oy Hakkı Dışındaki Yönetim Haklarının Kimin Tarafından Kullanılacağı Sorunu”, **Tüm Makalelerim (1971-2001) Cilt I-II**, II. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- TÜRK DİL KURUMU, **Türkçe Sözlük**, X. Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları:549, Ankara, 2005.
- UŞAN, M. Fatih: **İş Hukukunda İş Sırrının Korunması (Sır Saklama ve Rekabet Yasağı)**, I. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.
- ÜÇİŞİK, Güliz: “Limited Şirkette Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması”, **Prof. Dr. Fahiman Tekil’in Anısına Armağan**, I. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2013, s.165-178.
- YILDIRIM, Ali Haydar: **6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Limited Ortaklığın Haklı Sebep Feshi**, Dora Yayıncılık, Bursa, 2013 (Haklı Sebep Fesih).
- YILDIRIM, Ali Haydar: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısı’na Göre Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu**, I. Baskı, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008 (Limited Ortaklık Müdürü).
- YILDIZ, Şükrü: **Limited Şirketler Hukuku**, I. Baskı, Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2007.